

"האני הכותב":

סיפור מגוף ראשון בספרות הגרמנית במאה ה-18, ה-19, וה-20 First Person Narrative in 18th to 20th Century German Literature

מרצה: ד"ר יוליה מטבייב

matveev.julia@gmail.com

טל' (פנימי) 2275 \ (חיצוני) 8240275

הקורס יעסוק בצורות שונות של כתיבת ה"אני" בספרות גרמנית בתקופה החל מהמאה ה-18 למאה ה-20. במהלך הקורס יוצגו בסקירה כרונולוגית-שיטתית היצירות המרכזיות מתוך ספרות גרמנית, בהן עולה שאלת הכתיבה בגוף ראשון.

I יצירות שנקרא (בסדר הבא):

1. יוהן וולפגנג גתה, יסורי ורתר הצעיר (1774) \ תרגום מגרמנית: יעקוב גוטשלק, ירושלים: כרמל 2000.
2. ארנסט טאדור אמדאוס הופמן, איש החול (1817) \ מחווה לשישה סופרים של המאה התשע עשרה, [עורכת הסדרה אילנה המרמן], תל-אביב: עם עובד 2006. (ע' 7-55)
3. אדלברט שטייפר, שתי אחיות (1850) / תרגום מ. ט-ן, [תל-אביב]: משרד הבטחון - ההוצאה לאור, [תשל"ז] 1976. (פרקים: "הקדמה" ע' 3-4, "אחים לדרך" ע' 4-27)
4. פרנץ קפקא, התבוננות (1913) \ סיפורים ופרוזה קטנה, מגרמנית: אברהם כרמל, ירושלים: שוקן 1993, ע' 5-26.
5. תומאס מאן, דוקטור פאוסטוס: חיי המלחין הגרמני אדריאן לוורקין מפי ידידיו (1947) \ מגרמנית יעקב גוטשלק, תל-אביב: ספרית פועלים, תשנ"ב 1992.
פרקים: 1-2 (ע' 9-15), 4-5 (ע' 24-36), 9 (ע' 72-81), 18-19 (ע' 144-153), 21 (ע' 165-178), 24-26 (ע' 202-250), 29 (ע' 271-284), 33 (ע' 316-330), 35-36 (ע' 354-369), 41 (ע' 403-410), 43 (ע' 420-426), 46 (ע' 445-455), "אחרית דבר" (ע' 467-472)
6. גינטר גראס, תוף הפח (1959) \ מגרמנית: חיים איזק; תל-אביב: זמורה, ביתן, 1996.
ספר ראשון, פרקים: "החצאית הרחבה" (ע' 11-20), "תחת הרפסודה" (ע' 20-31), "הפרפר והנורה" (ע' 31-41), "אלבום התצלומים" (ע' 42-52), "זכוכית, זכוכית, זכוכית לי קטנה" (ע' 53-63)
7. גינטר גראס, בהילוך של סרטן (2002) / מגרמנית: רחל בר-חיים, זמורה-ביתן, תשס"ה 2004.
פרקים: 1-4 (ע' 7-79), 6 (ע' 100-122)
8. פטר וייס, פרידה מן ההורים (1961) \ מגרמנית: אילנה המרמן; תל-אביב, עם עובד, 1987.
9. אינגבורג בכמן, מלינה (1971) \ מגרמנית יעקב גוטשלק. [תל-אביב]: ספרית פועלים, תשנ"ה, 1995.
פרקים: "הנפשות" (ע' 5-16), פרק ראשון "מאשרת עם איוואן" (ע' 17-125), פרק שלישי "על דברים אחרונים" (ע' 240-246)
10. אווה מנסה, וינה (2005) \ מגרמנית מיכאל דק, הוצאת מטר, תשס"ח, 2008.
פרקים: "התחלה" (ע' 9-26), "קורבנות ופושעים" (ע' 198-220), "היורשת" (ע' 279-293), "סוף" (ע' 313-332), "הספד" (ע' 333-360)

II חובות הקורס: נוכחות, קריאה, בחינה בתום הקורס

III ביבליוגרפיה:

תיאוריה:

- אינגבורג בכמן, בעיות של היצירה הספרותית בת זמננו: מגרמנית עדה ברודסקי. הוצאת כרמל, תשס"ח, 2008. (פרק: "האני הכותב").
- מיכאל בכטין. צורות הזמן והכרונוטופ ברומן \ מרוסית: דינה מרקון; באר שבע, דביר, כנרת, זמורה-ביתן, 2007, ע' 73-57 (פרק: "צורות עתיקות של ביוגרפיה ואוטוביוגרפיה")
- זיגמונד פרויד, פסיכולוגיה של ההמון ואנליזה של האני, תרגום מגרמנית נועה קול; עריכה מדעית יותם חותם, תל-אביב: רסלינג, [תשס"ט] 2009.
- שלומית רמון-קין, הפואטיקה של הסיפורת בימינו, בני ברק: ספרית פועלים 2008, ע' 103-111 (פרק ח. "הסיפור: ייצוג של דיבור")
- Mieke Bal: *Narratology: Introduction to the Theory of Narrative*. University of Toronto Press, Buffalo 1997.
- Mary Chamberlain and Paul Thompson (ed.), *Narrative and Genre*, London: Routledge, 1998.
- Daniel Halpern (ed.), *Who's Writing This?: Notations on the Authorial I, with Self Portraits*, Hopewell, N.J.: Ecco Press, 1995.
- Gerard Genette, *Narrative Discourse*, Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1980.
- Nicholas J. Meyerhofer (ed.), *The Fiction of the I: Contemporary Austrian Writers and Autobiography*. Riverside, Calif.: Ariadne Press 1999.
- Andrew Plowman. *The Radical Subject: Social Change and the Self in Recent German Autobiography*. Bern : P. Lang 1998.

על המחברים ויצירותיהם:

(1)

- ט.ג. ריד, גתה, תל-אביב : דביר, תשמ"ט 1988.
- רודולף שטיינר, אסתטיקה של העתיד: פרי רוחו של גיתה, תל-אביב : מיכאל, [תש"ד?] 1944.
- Nicholas Boyle, *Goethe: The Poet and the Age*, Oxford : Clarendon Press, 1991-2000.
- Richard Friedenthal, *Goethe, His Life and Times*, London: Weidenfeld, 1993.
- Benjamin C. Sax, *Images of Identity: Goethe and the Problem of Self-Conception in the Nineteenth Century*, New York: P. Lang, 1987.

(2)

- זיגמונד פרויד, המאומים \ מעבר לעקרון העונג, תל אביב: דביר 1988.
- Sarah Kofman, *Freud and Fiction*, Boston: Northeastern University Press, 1991.

(3)

- Martin and Erika Swales, *Adalbert Stifter: A Critical Study*, Cambridge: Cambridge University Press, 1984.

(4)

- מכס ברוד, פראנץ קאפקא: ביוגרפיה, תל-אביב : עם עובד, תשט"ו 1955.
- הנס דיטר צימרמן, להבנת קאפקא, ירושלים : כרמל, תש"ע 2009.
- רונלד היימן, קאפקא: ביוגרפיה, ירושלים : שוקן, תשמ"ו 1986.
- שרה לייב, עולמו של קאפקא, [תל-אביב] : משרד הביטחון - ההוצאה לאור, תש"ע 2010.

- Roy Pascal, *Kafka's Narrators: A Study of His Stories and Sketches*, Cambridge: Cambridge University Press, 1982.
- Allen Thiher, *Franz Kafka: A Study of the Short Fiction*, Boston: Twayne Publishers, 1990.

(5)

- Marguerite Allen, *The Faust Legend: Popular Formula and Modern Novel*, New York: P. Lang, 1985.
- T. E. Apter, *Thomas Mann: The Devil's Advocate*, London: Macmillan Press, 1978.
- Gunilla Bergsten, *Thomas Mann's Doctor Faustus: The Sources and Structure of the Novel*, Chicago: University of Chicago Press, 1969.
- Peter Joseph Stern, *History and Allegory in Thomas Mann's 'Doktor Faustus'*, London: H. K. Lewis for the University College, 1975.
- Martin Travers, *Thomas Mann*, New York: St. Martin's Press, 1992.

(6-7)

- Rebecca Braun, *Constructing Authorship in the Work of Gunter Grass*, Oxford: Clarendon Press, 2008.
- Siegfried Mews, *Gunter Grass and His Critics: From The Tin Drum to Crabwalk*, Rochester, N.Y.: Camden House, 2008.
- Julian Preece, *The Life and Work of Gunter Grass: Literature, History, Politics*, Houndmills, Basingstoke: Palgrave, 2001.

(8)

- Jost Hermand and Marc Silberman (ed.), *Rethinking Peter Weiss*, New York: P. Lang, 2000.

(9)

- Bjorklund, Beth, *Ingeborg Bachmann* / Daviau, Donald G., ed., *Major Figures of Modern Austrian Literature*. Riverside, Calif.: Ariadne Press 1988, pp. 49-82.
- Sara Lennox, *Cemetery of the Murdered Daughters: Feminism, History, and Ingeborg Bachmann*. Amherst: University of Massachusetts Press, 2006